

Plenum

Torsdag 1.12.2022 kl. 15.59—1.13

16. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för företagare och vissa andra lagar

Regeringens proposition RP 102/2022 rd

Utskottets betänkande ShUB 32/2022 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 16 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 32/2022 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen. — Presentationsanförande, ledamot Lohi, varsågod.

Debatt

21.26 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tiiviisti sosiaali- ja terveystalokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena on parantaa yrittäjien eläketurvaa ja tukea yrittäjän eläkelain toimeenpanoa niin, että yrittäjän eläkelain mukainen työtulo vastaa nykyistä paremmin yrittäjän työpanoksen arvoa koko yrittäjän työuran ajan. Esityksellä pyritään vähentämään niin kutsuttua alivakuuttamista eli tilannetta, jossa yrittäjän YEL-työtulotaso ei vastaa hänen työpanoksensa arvoa. Esityksen taustalla on huoli yrittäjän eläke- ja muun sosiaaliturvan jäämisestä alhaiseksi. Lisäksi tavoitteena on yhdenmukaistaa eläkelaitosten soveltamiskäytäntöä työtulon vahvistamisessa.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi yrittäjän eläkelakiin säännös työtulon säännöllisestä seurannasta ja seurannassa noudatettavasta työtulon tarkistamisen menettelystä eläkelaitoksissa. Uudistuksen myötä eläkelaitoksille tulee velvollisuus tarkistaa yrittäjälle vahvistettu työtulo kolmen vuoden välein. Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi yrittäjän eläkelain sääntelyä työtulon vahvistamisessa huomioon otettavista tiedoista, jotta työtulon arviointi olisi eri eläkelaitoksissa nykyistä yhdenmukaisempaa.

Sosiaali- ja terveystalokunta toteaa, että ehdotetut muutokset vähentävät alivakuuttamisesta seuraavia ongelmia ja parantavat yrittäjän työeläketurvan lisäksi yrittäjän muuta sosiaaliturvaa sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhemmuuden varalle. Lisäksi esitys yhdenmukaistaa lain toimeenpanoa ja lisää yrittäjien yhdenvertaista kohtelua. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä tässä mietinnössä ehdotetuilla muutoksilla — siis korostan: tässä mietinnössä ehdotetuilla muutoksilla.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia työtulon vahvistamista ja tarkistamista koskevaan yrittäjän eläkelain 112 §:n peruseräiteeseen työtulon määrittelystä. Näin ollen vahviste-

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

tun työtulon tulee edelleen vastata yrittäjän työpanoksen taloudellista arvoa, ei yritystoiminnan taloudellista tulosta. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi työtulon vahvistamista ja tarkistamista koskevaa yrittäjän eläkelain 112 §:ää siltä osin, mitä tietoja eläkelaitos käyttää työtuloja vahvistaessaan.

Valiokunta pitää myönteisenä, että ehdotetut työtulon vahvistamisessa huomioon otettavat tiedot lisätään lakiin, jotta varmistetaan lain yhdenmukainen soveltaminen kaikissa eläkelaitoksissa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin kiinnitetty huomiota siihen, että ehdotetun säännöksen sanamuodosta ei käy tarpeeksi selkeästi ilmi se, että kysymyksessä on kokonaisharkinta ja että mediaanipalkan lisäksi otetaan huomioon muita seikkoja. Lisäksi on kiinnitetty huomiota siihen, että erityisesti aloittavien yrittäjien, yksinyrittäjien ja pienten yrittäjien mediaanitaso jää usein alhaisemmaksi kuin palkansaajien mediaaniansiotaso.

Valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla niin, että säännöksen sanamuoto ohjaa eläkelaitosta kokonaisarvion tekemiseen. Kokonaisarvion osana otetaan huomioon mediaanipalkka mutta tasapuolisesti myös muut ehdotetussa 112 §:n 2 momentissa mainitut seikat, kuten yrittäjän työpanoksen määrä, yrittäjätoiminnan laajuutta, yrittäjän ammattitaitoa ja yrittäjän työpanoksen arvoa kuvaavat tiedot. Näin ollen YEL-työtulo voidaan asettaa mediaanipalkkaa pienemmälle tai suuremmalle tasolle yrittäjätoiminnan laadun ja laajuuden mukaan.

Valiokunta korostaa ihan erityisesti, että aloittavien yrittäjien työtulon arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että työpanoksen suuruudesta riippumatta yritystoiminnan alussa ei välttämättä synny taloudellista tulosta eikä siten maksukykyä, jolloin mediaanipalkan käyttäminen kaavamaisesti työtulon perusteena ei johda kohtuulliseen lopputulokseen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta esittää myös muutoksia lain voimaantulosäännöksiin. Hallituksen esityksessä voimaantulosäännöksen mukaan eläkelaitos voi nostaa yrittäjän vuosityötuloa korkeintaan 8 000 euroa tai 20 prosenttia riippuen siitä, kumpi tarkoittaisi suurempaa muutosta työtuloon. Maksimikorotus minimityötulolla vakuuttaneen kuukausivakuutusmaksuun olisi tällöin noin 170 euroa kuukaudessa.

Valiokunta pitää asiantuntijakuulemisen perusteella tarkoituksenmukaisena, että tarkistamisesta seuraavien muutosten vaikutuksia kohtuullistetaan ja jaksotetaan pidemmälle aikavälille, jotta yrittäjällä on aikaa sopeuttaa toimintaansa niin, että hänellä on mahdollisuus maksaa korkeampia YEL-vakuutusmaksuja. Valiokunta katsoo, että tarkistamisen ajallinen jaksottaminen on perusteltua erityisesti sen vuoksi, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut hyödykkeiden hinnannousun vuoksi välillisesti kansalaisten ostovoimaan ja siten myös yritystoimintaan. Lisäksi yrittäjän työtulo on vakiintunut tietylle tasolle sen vuoksi, että eläkelaitokset ovat mahdollistaneet YEL-työtulon määrittämisen yrittäjän ilmoituksen mukaisesti. Yrittäjien voidaan siten olettaa luottaneen vahvistetun YEL-työtulon olevan lain mukainen.

Valiokunta ehdottaa yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla voimaantulosäännöksen 4 momenttia muutettavaksi niin, että tarkistamisrajoituksia sovellettaisiin kahteen ensimmäiseen lain voimaantulon jälkeen tehtävään tarkistukseen. Nämä tarkistukset voisivat olla kumpikin enintään 4 000 euroa kerrallaan. Tämä tarkoittaisi yrittäjän YEL-maksun nousua kuukausitasolla enintään 80 euroa. Valiokunta myös kiinnittää huomiota siihen, että YEL-vakuutusmaksu on verovähennyskelpoinen, jolloin voidaan karkeasti arvioida, että kustannusten nousu kuukausitasolla yrittäjälle olisi enintään 50—60 euroa.

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

Arvoisa puhemies! Valiokunta esittää myös yhtä lausumaa, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmän laajemmat muutostarpeet ja että järjestelmän kehittämistä jatketaan.”

Tämä mietintö ei ollut yksimielinen, vaan siitä on jätetty yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

21.34 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Totean heti alkuun, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt erittäin hyvää työtä ja ymmärrän hyvin sen pienyrittäjän tuskan, kun kaiken muun lisäksi pitäisi maksaa YEL-eläkevakuutusmaksut ja pitää huolta eläke- ja muusta sosiaaliturvasta. Tähän eläkevakuutusmaksuun liittyvät vanhuudenturvan lisäksi työkyvyttömyysturva ja muu sosiaaliturva, kuten sairaus-, työttömyys- ja perhe-etuudet. On siis erittäin tärkeää, että YEL-vakuutus on olemassa, siinä ei saisi olla alivakuutusta. Mutta kuten sanottu, ymmärrän pienyrittäjän ongelmat. Tähän liittyy vielä sitten muitakin näkökohtia. Työeläkejärjestelmään on rahastoiva, mutta yrittäjä- ja maatalousyrittäjäeläkejärjestelmä ei ole sitä. Ja tässähän on se tilanne ollut, että budjetissa on veronmaksajien varoja käytetty yrittäjäeläkkeitten maksamiseen vuosittain muistaakseni noin 430 miljoonaa euroa, kun nämä maksetut vakuutusmaksut eivät ole riittäneet maksussa olevien eläkkeiden maksamiseen.

Mutta sitten tästä valiokunnan ratkaisusta. Valiokunta on tehnyt tämän ratkaisunsa hyvin, sanotaan, selväpiirteisillä piirroilla, ei ole käyttänyt kovin paljon sanoja vaan muuttanut tekstiä nimenomaan todeten, että työeläke vahvistetaan kokonaisarvion perusteella. Ainoa seikka ei ole palkatulle työntekijälle kyseisestä yrittäjän työtä vastaavasta työstä maksettu mediaanipalkka, vaan huomioon otetaan myöskin muut yrittäjän työpanoksen määrää, yrittäjätoiminnan laajuutta, yrittäjän ammattitaitoa ja yrittäjän työpanoksen arvoa kuvaavat tiedot. Kaikkia näitä seikkoja tarkastellen työtulo sitten vahvistetaan ”kokonaisarvion” perusteella. Tätä sanaa valiokunta on käyttänyt, ja se on ihan hyvä, antaa väljyyttä tähän päätöksentekoon. Ja hyvää on myöskin se, että tässä ollaan säätämässä ja eduskunta tulee säätämään nämä kertaenimmäistarkistukset työtuloon.

Kaiken kaikkiaan tämä asia on nyt saanut semmoisen ratkaisun, joka varmaan tyydyttää yleisesti, ja yrittäjäjärjestöhän on ilmoittanut olevansa tähän ratkaisuun tyytyväinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Aittakumpu, poissa. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

21.37 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun hallitusohjelmaa neuvoteltiin, yksi keskustalle tärkeä kysymys liittyi yrittäjien sosiaali- ja eläketurvan parantamiseen. Se kirjattiin hallitusohjelmaan. Tällä lakiesityksellä puututaan juuri näihin kysymyksiin. Meillä on ollut pitkään tilanne, että liian moni yrittäjä on niin sanotusti alivakuuttanut itsensä. Nykyistä lakia on valvottu puutteellisesti, se on johtanut riittämättömään sosiaaliturvaan ja eläketurvaan. On ikävä tilanne yrittäjän kannalta, jos vuosikymmenten mittainen yrittäminen ei ole tuonut riittävää eläketurvaa.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta teki puheenjohtaja Lohen johdolla hallituksen esitykseen tarpeellisia muutoksia. Kenenkään yrittäjän kohdalla ei käy siten, että arvioitua työtuloa nostetaan kohtuuttomasti. Oleellista on, että työtulon määrittely pe-

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

rustuu kokonaisharkintaan, siinä otetaan siis huomioon tulojen lisäksi työpanoksen määrä, alan mediaanipalkka ja liiketoiminnan laajuus. Yrittäjän omalla näkemyksellä on siinä suuri painoarvo. Yrittäjäuran alussa olevat tilanteet otetaan aiempaa paremmin huomioon. Yrittäjän maksamaa eläkemaksua tarkastetaan kolmen vuoden välein. Maksu voi nousta enintään 80 euroa kuukaudessa kolmen vuoden aikana. Tavoitteena on, että yrittäjälle vahvistettava työtulo vastaisi nykyistä paremmin lain edellyttämää työtulon tasoa myös yritystoiminnan jatkuessa.

Arvoisa puhemies! Nämä nyt tehtävät muutokset eivät ole kovin suuria, mutta tarpeellisia. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että esitys lähinnä täsmentää yrittäjän työtulon arviointia koskevaa sääntelyä, mutta siinä ei ehdoteta laajempia muutoksia yrittäjän eläke- tai sosiaaliturvaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kannattaakin selvittää myös yrittäjän eläkelain laajemman uudistamisen tarve. Järjestelmää on syytä edelleen kehittää.

Kaikessa tässä pidämme mielessä, että Suomen pitää olla maailman paras maa yrittää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen Mari, olkaa hyvä.

21.40 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen YEL-uudistus on nyt edennyt eduskuntaan asti päätettäväksi, ja valiokunta on tehnyt siihen tarpeellisia muutoksia ja hieman viilannut sitä parempaan ja täsmällisempään suuntaan.

Tässä huoli nousi monen yrittäjän taholta siitä, miten heidän tulonsa voidaan arvioida oikein, ja on niin, että vieläkin yrittäjyyden moninaiset muodot jäävät osittain tunnistamatta meidän yhteiskunnassamme, ja se heijastuu toki myös lainsäädäntöön. Aika moni yrittäjä hankkii tulonsa useista lähteistä ja myöskin vaihtelevista toimialoista, ja on hyvin haastavaa luoda tällöin kuva siitä, mikä on sopiva keskiarvo- tai mediaanitulo. On myös niin, että meille on tullut palautetta siitä, että nykyiset yrittäjyysjärjestöt eivät kaikilta osin edusta riittävästi erilaisia yrityksiä, ja toivonkin, että yhä vahvemmin kuuluu monien yrittäjäjärjestöjen ääni ja myöskin toki sitten uusia aina tarvittaessa perustetaan tai tehdään yhteistyötä nykyisten kanssa, jotta yhä useammalla yrittäjällä on sellainen tunne, että he tulevat kuulluiksi niin omissa järjestöissään kuin sitten täällä eduskunnassa.

Yrittäjyydestä tulee tehdä yhä houkuttelevampi vaihtoehto, ja meidän kaikkien pitää tehdä töitä sen eteen. Sellaisten esitysten, joita me täällä hyväksytään ja käsitellään, tulee olla sellaisia, että ne kannustavat yrittäjyyteen eivätkä estä eivätkä hidasta yrittäjyyttä. Myöskin pandemian jälkeen moni yrittäjä on edelleen vaikeuksissa, ja nyt ennätyskorkea inflaatio tuo talouteen ja usealle alalle poikkeuksellista epävarmuutta. Sen takia myös eläketurvamuutosten pitää olla harkittuja, ja on hyvä, että valiokunta on tätä punninnut pitkään.

On totta myös, että yrittäjillä ei ole riittävä sosiaaliturvaa ja että maksut ovat jääneet yhä enemmän valtionosuuksien katettaviksi. Sen takia tähän uudistukseen on ryhdytty. On pidettävä huolta siitä, että kaikki mallit, joita tuodaan, ovat myös yrittäjien kesken reiluja ja tasapuolisia, jotta esimerkiksi pienet ja pienimmän tulon ansaitsevat yrittäjät eivät suhteessa kantaisi isompaa kuormaa näistä maksuista. Kyllä reilu peli on sitä, että ne, joilla on enemmän varaa ja liikkumavaraa, kantavat isompaa vastuuta myös näistä maksuista, toki jokainen suhteessa kantokykyynsä. Alivakuuttamisessa on siis omat ongelmansa, ja tämä on tämän lainsäädännön pohjana.

Haluaisin vielä kiinnittää huomiota siihen, että tämä lausuntokierros valitettavasti oli puutteellinen. Syystä tai toisesta sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemassa uudistuk-

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

sessä ei alun perin riittävästi tunnistettu yrittäjien näkökulmaa tai kuultu riittävästi tutkijoita. Ministeriö pyysi lausunnon vain Finanssivalvonnalta, mikä on poikkeuksellista. Tässä esitystä valmisteleavassa työryhmässä on kuitenkin ollut mukana muita sidosryhmiä, kuten Suomen Yrittäjät, joka on jättänyt oman lausuntonsa. Vapaaehtoisesti heiltäkään sitä ei valitettavasti pyydetty. Ei ole perusteltua, että näin tärkeässä uudistuksessa lausuntopyyntö osoitettiin vain yhdelle taholle, ja toivon, että tällaista käytäntöä ei jatkossa synny. Paremmalla vuoropuhelulla voidaan jo varhaisemmassa vaiheessa välttää tällaisia ongelmia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

21.45 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Haluan tuon esittelypuheenvuoron lisäksi käyttää tässä ihan toisenkin puheenvuoron, jossa tuon muutaman asian vielä esille.

Haluan aloittaa tämän kiitoksilla. Haluan lausua aivan erityisen kiitoksen valiokunnan jäsenille. Hallituspuolueitten jäsenten kanssa jumppasimme tätä esitystä, ja luonnollisesti vastuuministerin kanssa, jolle kuuluu myös erityinen kiitos. Täällä taitavat valiokunnan varsinaisista jäsenistä olla paikalla edustaja Nurminen ja varajäsen Kinnunen. Lämmin kiitos kaikille valiokunnan jäsenille. Tämä oli lopputulos, minusta aivan erinomainen, ja siitä kertoo myös se, että paitsi Suomen Yrittäjät niin myös mikro- ja yksinyrittäjien järjestö, joka keräsi 67 000 nimeä sisältävän adressin tätä vastaan, antoivat tästä erittäin myönteisen lausunnon ja sanoivat, että nyt tässä on huomioitu ne näkemykset: heidät on kuultu. Ja näin minusta lainsäädäntöä pitää tehdä: valiokunnassa kuullaan, kuulemisella on merkitystä, otetaan huomioon ja pyritään yhdessä mahdollisimman parhaaseen lopputulokseen.

Toinen, minkä haluan tässä nostaa esille vielä, niin haluan kiteyttää tavallaan ne muutokset, mitä me teimme valiokunnassa hallituksen esitykseen. Ne voi kiteyttää neljään oikeastaan.

Ensinnäkin 112 §:n 2 momenttia muutimme niin, että siihen tuli, kun siinä määritellään, mitä otetaan huomioon, kun työtuloa määritellään, että alkuun lähdetään heti virkkeellä, että kyseessä on kokonaisarvio, ja sitten kerrotaan mitä kokonaisarvioon kuuluu, että se mediaanipalkka-alalla on vain yksi tekijä, mutta sitten on paljon muuta, ja nekin virkkeet yhdistettiin, jotta ne ovat tasavertaisesti tekemisissä toisten kanssa.

Kun me muutimme pykälää, tulee seuraava muutoksemme, eli kaksi. Se mahdollisti, että perusteluja muutetaan ja valiokunnan mietinnön teksti on sitten oikeuslähdeaineistona tulkinta-aineistoa, että miten tätä muutettua pykälää pitää tulkita. Ja siellä me pääsimme ottamaan kantaa siihen, että aloittaville yrittäjille ei voida heti käyttää sitä mediaanipalkkaa, koska heillähän on tilanne, että se vaatii paljon työpanosta, mutta tulosta ei vielä alkuun synny, ja silloin pitää huomioida, että ei voida lähteä edes ottamaan pohjaksi mediaanipalkkaa arvioinnissa.

Kolmanneksi, voimaantulosäännöksiin teimme erittäin voimakkaan pehmennyksen. Kuten tuossa esittelyssä kerroin, kenenkään yrittäjän YEL-maksut eivät voi nousta, kun tehdään tarkistus, kuin enintään 80 euroa kuukaudessa, ja kun otetaan verovaikutus huomioon, 5—60 euroa kuukaudessa, kolmen vuoden ajan, ja seuraavan kolmen vuoden päässä oleva tarkistus taas voi nousta vain 80 euroa, eli kuuden vuoden pehmenys.

Ja sitten me teimme vielä sen lausuman siitä kokonaisuudistuksesta.

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

Erittäin hyvä lopputulos, ja minusta tämä vastalause, joka tehtiin tässä ja jossa viitataan tähän rahastointiin, kertoo vain, [Puhemies koputtaa] että ei ole ymmärretty, mistä on kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

21.48 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Myös itse olen tyytyväinen, että tämä laki on nyt saatu tähän vaiheeseen, ja kiitän myös valiokuntaa erittäin hyvästä yhteistyöstä tämän asian eteen.

Tässä hallituksen esityksen lähtökohtana oli kolmikantainen valmistelu, ja tätä on valmisteltu kolmikantaisesti ja hyvin laajasti. Lähtökohtanahan meillä on se, että me halutaan parantaa yrittäjien eläketurvaa. Me tiedetään, että tällä hetkellä tapahtuu paljon alivakuuttamista, ja toisaalta taas tämän koko järjestelmän kestävyys pitää saada vahvemmalle tasolle, koska me tiedetään, että valtio rahoittaa jo lähes 400 miljoonaa näistä eläkkeistä. Eli tämä oli se lähtökohta tälle.

No, kun me lähdettiin rakentamaan tätä esitystä, niin me käytiin tästä hyvin pitkää vuoropuhelua ja kuultiin laajasti asiantuntijoita. Etenkin yrittäjäpuolen ja ministeriön kanssa jumpattiin näitä esityksiä niin, että tavoite saavutetaan, mutta sitten katsotaan, että se siirtymä on oikeudenmukainen ja hyvä.

Kuten tässä edellä puheenvuoroissa on kuvattu, niin ensimmäinen muutos liittyy tähän kokonaisharkintaan. Alussa oli pelko, että heti ruvetaan soveltamaan mediaanipalkkaa kaikilla aloilla. Tämä olisi aiheuttanut kohtuuttomia tilanteita etenkin pienyrittäjille, jotka eivät pysty saamaan sitä maksua heti suoraan sinne hintoihin. Eli kokonaisharkinnan kautta me nähdään enemmän erilaiset ja erityyppiset yrittäjät ja pystytään sovittamaan se maksu heidän lähtökohdistaan paremmin. Lisäksi me vahvistettiin myös yrittäjien turvaa siihen, miten tätä kokonaisharkintaa määritellään.

Lisäksi tämä pidempi siirtymä mahdollistaa sen, että jokainen yrittäjä pystyy varautumaan myös tähän tulevaan muutokseen. Mielestäni tämä noin kuuden vuoden siirtymä, jolla me päästään lopulta tähän meidän tavoitteeseen, on ihan perusteltu ja oikeudenmukainen. Lisäksi nämä lausumat, joita valiokunta teki, tukevat tämän kokonaisharkinnan ja kokonaisuudistuksen tarvetta, koska nämä, mitä me nyt tehtiin, tukevat vain voimassa olevaa lakia ja voimassa olevan lain parempaa soveltamista, mutta tätä uudistustyötä tarvitaan.

Valiokunta oli hyvin yhtenäinen ja ratkaisukeskeinen ja otti huomioon vahvasti yrittäjäkentän ja halun tukea meidän yritystoimintaa ja yrittäjiä. Mielestäni tämä uudistus saa koko järjestelmän kestävämmälle tasolle ja huolehtii yrittäjien eläketurvasta myös tulevaisuudessa, mutta siirtymä on inhimillinen ja oikeudenmukainen. Olen tyytyväinen, että hallitus on nyt tämän uudistuksen saanut tänne saliin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

21.51 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä laki yrittäjäeläkkeen muuttamiseksi on tarpeellinen. Alkuperäinen esitys koettiin monin osin ongelmalliseksi lähinnä mediaanitulon osalta ja siirtymäajan pituuden osalta. Näihin on nyt tosiaan valiokunnassa tehty muutoksia ja hyvään suuntaan. On toki esitetty niitäkin arvioita, että muutokset eivät olisi olleet riittäviä. Hyvä, että niitä on kuitenkin tehty, ja toivottavasti tätä tullaan vielä jatkossa seuraamaan, että nämä muutokset olivat riittäviä, ja jos siellä on ongelmia, niihin

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

kuitenkin sitten jatkossa vielä voidaan puuttua, jos tarvetta ilmenee. Hyvä, että on otettu kuitenkin näitä ongelmia huomioon tässä valmistelussa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

21.52 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kaksi näkökulmaa nostaa esille.

Ensimmäinen on se, että kun tässä vastalauseessa nostetaan esille, että tätä yrittäjän eläkelakia ja -järjestelmää pitäisi kehittää myös rahastoivaksi — että olisi rahastoja ja ei tarvitsisi niin paljon maksaa — niin tämä ajatus kuulostaa kivalta, mutta jos siihen pikkusen perehtyy, huomaa, että se ei ole kyllä kovin realismia. Nimittäin rahastohan voisi kertyä vain sillä, että aloitettaisiin jossain vaiheessa kerryttämään suurempaa eläkemaksua kuin mitä eläkemenoihin käytetään, ja nyt me olemme toisin päin olevassa tilanteessa. Eli nyt sisään maksettavat YEL-maksut eivät riitä YEL-eläkkeiden maksamiseen tällä hetkellä, vaan valtio joutui 2010 kompensoimaan 96 miljoonaa, tänä vuonna arviolta reilu 400 miljoonaa ja kolmen vuoden päästä arviolta 600 miljoonaa. Jos me haluttaisiin rahastoida, meidän pitäisi ekana nostaa yrittäjien eläkemaksuja niin paljon, että saataisiin tämä gäppi kiinni, tämä 400:n gäppi kiinni, ja se ei vielä parantaisi yhtään yrittäjän eläketurvaa eikä sosiaaliturvaa, saataisiin vain tämä kurottua kiinni. Ja sitten sen jälkeen pitäisi vielä nostaa niin paljon, että alettaisiin rahastoimaan.

No, sitten on esitetty, pitäisikö valtion subventoida, että saataisiin tämä rahastointi sille tasolle kuin työeläkejärjestelmissä. Valtion pitäisi panna kuusi miljardia euroa tänä päivänä rahaa siihen, jotta se aste olisi sama kuin työeläkejärjestelmässä. Ajatus on täysin epärealistinen ja mahdoton.

Sekin on minusta mahdoton, että me lähdetäisiin korottamaan yrittäjän eläkemaksuja voimakkaasti, niin että heidän eläketurvansa ei paranisi ollenkaan. Nyt meillä on ongelma, että yrittäjillä ei oikein ole varaa maksaa edes nykyjärjestelmän mukaisia maksuja, ja ne ovat sen takia alivakuuttaneet. Tällä yritetään sitä ongelmaa korjata, ettei ole eläkeläisköyhyyttä yrittäjien parissa.

Arvoisa puhemies! Haluan päättää puheenvuoroni siihen, että näillä yhdessä tehdyillä korjauksilla, joita me teimme valiokunnassa hyvässä yhteisymmärryksessä — siellä myös perussuomalaiset yhtyivät tähän mietintöön — olen aika vakuuttunut sen palautteenkin perusteella, että suomalaiset yrittäjät, pienyrittäjät, yksinyrittäjät, mikroyrittäjät, voivat nukkua yönsä rauhassa. Kenenkään yritystoiminta ei ole uhattuna, kukaan ei joudu ahdinkoon taloudellisesti tämän muutoksen takia sen johdosta, että yrittäjän eläkemaksut nousisivat niin paljon, että tulisi ongelmia. Ei nouse, kaikkiin pystyy sopeutumaan. Tämä on kohtuullinen ratkaisu, ja näin pitääkin olla. Suomi nousee vain työllä ja yrittäjyydellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen Mari, olkaa hyvä.

21.55 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! On totta, että rahaston perustaminen tässä vaiheessa olisi todella kallista ja haastavaa, mutta toki on huomioitava, että mikäli tällainen päätös oltaisiin tehty jo paljon, paljon aiemmin, niin sen arvo olisi toki mittava ja myöskin tämä järjestelmä olisi kestävämmällä pohjalla, mutta on aivan totta, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja toteaa, että nyt laskelmat tästä ovat jopa epärealistisia tai ainakin erittäin haasteellisia enää toteuttaa. Ehkä opimme siitä jotain vastaisuuden varalta.

Punkt i protokollet PR 133/2022 rd

Haluan toki kiittää valiokuntaa hyvästä työstä, mutta haluan kiittää erityisesti yrittäjiä, jotka ovat ottaneet kantaa ja hyvin selkeästi tuoneet esiin epäkohtia ja vaikuttaneet lopulta myös tämän lain täsmennyksiin ja näihin muutoksiin.

Täällä eduskunnassa on juuri tällä viikolla perustettu myös yrittäjäryhmä, johon liittyi ennätysmäärä kansanedustajia, jopa kenties noin 80 minun tietojeni mukaan, ja on hienoa ja on erittäin tarpeellista, että kuulemme paremmin erilaisissa tilanteissa olevia yrittäjiä. Erityisesti huolta on tullut juuri sieltä mikroyrittäjien, itsensä työllistäjien suunnalta, että kuullaanko heitä tarpeeksi tässä meidän päätöksenteossa, ja olen aivan varma, että tämäkin ryhmä tulee osaltaan myötävaikuttamaan siihen, että Suomi on kaikissa tilanteissa ja kaikenkokoisille yrityksille parempi maa toimia.

Kiitos myös Suomen yrittäjille, jotka ovat tässä toimineet hyvin rakentavasti tämän prosessin aikana.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.